

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illet minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy órára ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 207. szám.

Szerda, szeptember 12.

A kiegyezés.

— szeptember 12.

A magyar és osztrák miniszterelnök budapesti találkozásának, egyetlen fogható eredménye a kiegyezési kérdésekben egyelőre csak az, hogy szeptember 18-ikán megindulnak a szakbizottságok előtt a kiegyezési tárgyalások.

Többet ma még a kiegyezési kérdésekről nem lehet tudni s minden amit ez irányban híresztelnek, csak találgatás vagy célzatos hangulateltetés, amely utóbbiban főleg az osztrák sajtó vezet.

Az osztrák sajtóban megjelenő közlemények világosan sejtetik azonban, hogy Ausztria igyekszik majd mindent elkövetni, hogy a kiegyezési tárgyalások során minél több előnyt biztosítson magának, még pedig indokolatlan és méltánytalan előnyöket. Viszont a vezető magyar politikai körökből eredő hírek azt sejtetik, hogy a magyar kormány erőiesen szembe fog szállni az indokolatlan osztrák követelésekkel.

Ilyen körülmények között a tárgyalások, melyek megindítása végett a két miniszterelnök a budai palotában találkozott, erős próbára fogják tenni mindkét részről a tárgyaló feleket. Ugy nálunk, mint Ausztriában természetesen feszült érdeklődéssel várja mindenki, hogy ki fog ebben a nagy tusában erősebbnek bizonyítani, mert azé lesz a győzelem. Sok függ attól, hogy melyik harcoló félnek milyen hátréje lesz. Az osztrák kormány már jó eleve gondoskodik erős hátrédről a maga számára, fellármáztatva az osztrák közvéleményt s az máris tömör sorokban kész báró Becket követni s támogatni. Erre a hátréde támaszkodva merhetne csak az osztrák kormány megfenyegetni Magyarországot azzal, hogyha Ausztriával szemben nemcsak az állami önállóság, hanem a teljes szabadság és függetlenség álláspontjára helyezkedik, akkor el lehet rá készülni, hogy Ausztria idegen állam mód-

jára fog vele elbánni. Az osztrák kormány ezzel meg akarja félemlíteni a magyar kormányt s arra számít, hogy Wekerle megretten tőle s lemond minden követelésről, mely Magyarországot törvényes jogaiban gyökerezik.

Majd megváltik, jól számít-e az osztrák kormány, de azért az osztrák kormány büszke hangja figyelmeztetésül szolgálhat a magyar kormánynak, hogy ez is fuvassa meg a tárogatót s riaszssa fel szintén a közvéleményt, különösen a kereskedelmi és iparkamarákat, gazdasági egyesületeket, valamint a többi hivatott testületeket, hogy sorakozzanak s vonuljanak fel tömör oszlopokban hangos csatazajjal, ahogy odaát Ausztriában már jó ideje teszik. Hadd lássák és hallják az osztrákok, hogy nem ijedünk meg tőlük, akárhogyan fenyegetnek is. Amihez jogunk van, ahhoz ragaszkodunk.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 13. Állandó választmányi ülés.
Szeptember 15. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Október 8. Közigazgatási bizottsági ülés.

— Iparhatósági ülés. A városi tanács mint elsőfokú iparhatóság tegnap délután ülést tartott, amelyen kisebb folyó ügyek tárgyalása mellett a következőknek adtak ki iparengedélyt: Treier Józsefnek kisebb ácsmunkálatok végzésére, Klein Gyulának üvegáruk elárúsítására, Polónyi Sándornak szatócüzlet nyitására, Turinszky Tivadarnak tankönyvek és tanszerek eladására és Réh Márknak rőfös-, tűkőr- és képkereskedés nyitására.

— Anyakönyvvezetői hatáskör kiterjesztése. A m. kir. belügyminiszter Torontálvármegyében Ujfalu s Kálnán hertelendyfalvai anyakönyv-

vezető-helyettes hatáskörét a házassági anyakönyv vezetésére és a házasságkötésnél való közreműködésre is kiterjesztette.

— Esküvő. Reicheneggi Malcomes Jeromos báró, miniszteri tanácsos és reicheneggi báró Malcomes Jeromosné, szül. Brettner Gizella, Juliska leányát balaházi ifj. Bartal Aurél e hó 24-én déli 12 órakor vezeti oltárhoz a budapesti egyetemi templomban.

— Köszönetnyilvánítás. Weisz Izidor ur, a Ferenc József-rend lovagja ezüst lakodalma alkalmából dr. Klein Mór főrabbinak 50 koronát bocsátott rendelkezésre jótékony célra, mely nemcsak a szegények nevében ezután is köszönetét fejezi ki.

— Aratóünnepély Perjámoson. A Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesület te sikerült aratóünnepélyvel egybekötött vándorgyűlést rendezett Perjámoson, amelyen mintegy kétezer tag és környékbeli munkás vett részt. Az egyesületnek célja volt az ünnepélyvel a környéken mindinkább elharapódzó földmunkás bérharcot békés és törvényes úton kiegyenlíteni. Az ünnepélyen a kormány részéről jelen volt Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos, az egyesület elnöksége Wittmann János, Blaskovics Ferenc és Freccót Menyhért dr., továbbá Várady Imre dr. és Baross János orsz. képviselők. Az ünnepség gyönyörű felvonulással kezdődött, amikor is a munkások a nagy aratókoszorúval igen szép látványt nyújtottak. A koszoru nemzetiszínű szalagjain gabonaszemekből kirakva, ez a felírás volt látható: Üdv a hazának! A munka nemest! Tíz órákor a templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyet Blaskovics Ferenc kanonok pontifikált. Ezután megkezdődött a vándorgyűlés. Theisz János esperes-plébános üdvözlő szavai után Wittmann János elnök tartotta a megnyitó beszédet. Majd három szakelőadás következett: Strigl József, a szegedi konviktus igazgatója „Munkások” címen, Steurer György dr. miniszteri fogalmazó „A munkások szervezkedése” és Dold István „A kigazdák és munkások” címen tartott előadást. Blaskovics Ferenc ünnepi beszéde következett erre, amely után negyven kitüntetett munkásnak átadták az egyesület elismerő oklevelét és fejénként tíz-tíz koronát. Csernovics Diodor miniszteri tanácsos örömeinek és meglepedésének adott kifejezést a látottak felett. Ströbl Péter indítványára az egyesület kötelezte a földmives munkásokat is és pedig tagsági díj fizetés kötelezettsége nélkül. Freccót Menyhért dr. zárszavai után a gyűlés véget ért. Déli egy órákor disztribúció volt, majd délután

A „TORONTÁL” tárcája.

A Kamarális korcsma.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Hogy mikor épült, én nem tudom, lehet, hogy a valamikori kamarális uradalmi számtartó-ságnak, minden bizonyonnyal német nyelvű aktái között ennek nyoma megtalálható. Ezelőtt 70—75 évvel, amikor a kishidtól jobbra eső Bégán tuli rész még csupa erdő volt, a „Kamarális korcsma” volt az egyetlen és ugyanazon épület, amelyet most lebontottak, mert vagy 65 éve én is jól emlékezem rá, de ez azóta kevés változáson ment át. A leglényegesebb változás az volt, amikor a félig földszinti, félig földalatti lebujskorcsma rész most 3 éve tűnt el, amikor az ujonnan megépített vashid fölépülésekor a földmagassági viszony megváltozott.

Mintegy hetven egynehány éve annak, hogy a kincstári uradalom a Bégán tuli erdőt kiirtatta és annak helyén 800 □ öles háztelkeket osztogatott ki örök bér szerződés és csekély bérösszeg fizetése mellett, mely szolgálmányt a tulajdonosok talán 15 év előtt tőkésítve váltottak meg. Az így keletkezett új városrészt Amerikának nevezték el, eleinte csak tréfából, de csakhamar ezen neve végleg megmaradt.

Valamikor 1842-ig itt csak 4 szálló-korcsma volt, a Béga jobbparti „Hattyu”-hoz címzett, a főtéren a mostani „Magyar király”-szálló helyén állott „Generális korcsma”, a Klee-féle kávéház és vendégfogadó és a „Kamarális”. Volt azonban még sok más kisebb-nagyobb külvárosi olyan korcsma, ahol a szállóvendéget mindenütt kocsi-tól lovastól befogadták. A szállóvendégek nem

voltak egyszersmind ottalvók is, mert hiszen a férfivirtus akkor is hajszalig föntlevést jelentett, ezentul pedig továbbhajtást igényelt. Asszonyt, gyermeket, mint olyant, a mit az ember amugy is talál mindenütt, még Jókai ilyen értelmű tanácsadása előtt is, okos ember nem vitt magával az utra.

Mivelhogy a „Generális korcsma”-ról tudtommal eddig senki sem emlékezett meg, ezentul pedig az még kevésbé várható, ennek elnevezéséről csak annyit akarok elmondani, hogy annak és sok más háznak, földnek, kertnek tulajdonosa Mehácvics tábornok volt. Innen az elnevezés. Mehácvics tábornok leányát, Karolinát nőül vette Szathmáry Sámuel mérnök, kinek az eleméri és écskai uradalmak a tiszai védőtöltés emelésénél kifejtett vezetőmunkásságáért 300—300 hold földet bocsátottak át használatra élete fogytáig.

Az eleméri uradalmi, Tótaradac határában fekvő földterület neve Bántelek, az écskai uradalom területén lévő Kis-Indának hívták. Mindkettőt 1848 előtt boldogult édes atyám évekig bérben tartotta és így hallottam, hogy azt terfogatóra nézve, ahhoz értő mérnök ember úgy mérte ki, hogy annak hujja biztosan nem volt. A bánteleki pusztán Szathmáry Sámuel épen olyan remek gyümölcsös- és szőlőskertet létesített, mint az Amerika városnegyedben, a Bajza utcában, melyet a férjét túlélt Szathmáry Karolina a piarista-rendnek hagyományozott. Az özvegy egyéb pénzzé tett vagyonát a Miasszonyunkról nevezett női zárda létesítésére hagyta.

A „Generális korcsma” helyére körülbelül az időben, 1842. év táján, amikor a helybeli színházi épület a Gyertyánffy János telkén emeltétti, épült a „Magyar király”-szálló, amelyről

csak annyit akarok még elmondani, hogy ugy emlékszem, a mult század 70-es éveiben, amikor Kupuszarovics Miklós volt a hitközségi elnök, árverésen került a helybeli gör. kel. hitközség tulajdonába.

A „Kamarális korcsma”-nak sok vendéglőse volt, különös svungba több mint 60 év előtt egy valamikori muzsikuscigány hozta, ki a hamis hangoktól az igaz itce és pint instrumentumára tért át. Már régen a falusi jegyzők kedvelt szállóhelye volt. A mióta a dohánybevéltás ithelyt létesült, a dohánykertészek, gányók is mind ide szállottak és minden bizonyonnyal itt is cécoztak. A földszinti, illetve földszin alatti lebujskorcsmaiban rendszeren a halászkok szokták várni a napközti halat kereső vevőket, de hogy az idő jobban muljék és haszonnal is járjon, mellette csöndes, filkó, hosszú borju, durák, kalabriász és majdan alsós is járta, néha olyan relative jó állapotú cartifoliumokkal, amilyennel a jelenben némelyik a kaszinóban alszó uri quadrifolium sem dicsekedhetik.

Arany- és fénykorát a „Kamarális korcsma” 1861-ben élte. Akkoriban még a kaszinó-épület alig kiürült kaszárnya volt és amikor az év elején a kaszinó-társulat újból föléledt, vendéglőse nem volt.

A „Kamarális korcsma”-t bérlő vendéglősök, özvegy Baulangerné és a még most is élő kedves öreg polgártársunk, az általános Herr Johannak hívott Wanderl Simon János voltak. Baulangerék előkelő finom konyháját a vármegye urai még 1848 előtt ösmerték, mert ők voltak ez időben a kaszinósok. Herr Johann pedig akkoron ott főpincér volt.

Amikor tehát 1861-ben a vármegye, ugy-mint 1848-ban ösgyűlés megtartásából kifolyólag

nagy népnepély, amelyen az egyesület az összes munkásokat megvendégelte.

— **Beiratások az Inasiskolákba.** A nagybecskerekai iparos- és kereskedő-inasiskolában a beiratások ma vették kezdetüket és folynak a következő napokon mindenkor esti fél 6 órai kezdettel. A beiratási díj, illetve tandíj az ipariskolában évi 3 korona, mely a beiratáskor lefizetendő, a kereskedő-inasiskolában évi 12 korona, mely félévénként előre fizetendő. A tanítás mindkét intézetben szeptember hó 15-én kezdődik. Felhívtnak az iparosok és kereskedők, hogy inasikat e hó 15-ig okvetlen irassák be, mivel a hatóság a mulasztók ellen a törvény szigorát fogja alkalmazni.

— **A kávéházak zárórája.** Nagybecskereknek van egy régebbi keletű szabályrendelete, amely olyképen intézkedik, hogy a kávéházakat és fogadókat éjjeli 2 órakor, a vendéglőket és korcsmákat pedig 12 órakor kell bezárni, ellenesben külön engedély váltandó ki a további nyitvatartásra, ami esetről-esetre 4 koronába kerül. Ezzel a szabályrendelettel aztán eddig szépen el is éldegeltünk volna, habár a szállodások, kávéháztulajdonosok és vendéglősök nem is tartották be azt olyan pontosan, amint előírva volt, mert a sokat költő jó vendéget csak nem lehet minutumra elzavarni. A rendőrség tapintatos volt s szemet hunyt a dolog felett. Így aztán szokássá vált, hogy a kávéházak addig voltak nyitva, amíg a tulajdonos jónak látta. Hanem haj, megváltoztak a régi idők s a rendőrség helyébe jött a komoly, a kérlelhetetlen és szigorú csendőrség. Az első napokban már nagy megrökönyödés uralkodott a kávéházak tájékán, mert a csendőr ma figyelemztetett, holnap pedig már feljelentést tett, ami tudvalevőleg pénzbüntetéssel jár. De a további nyitvatartásra szóló engedély megváltása is nagyon drága s így a megszorult kávéosok nap-nap után panasszal járultak az iparhatóság elé. A panaszokkal a városi tanács mint elsőfoku iparhatóság tegnap tartott ülésében foglalkozott és elhatározta, hogy javaslatot terjeszt a városi képviselőtestület elé, mely szerint a záróidő egy órával meghosszabbíttassék és így a kávéházak és fogadók ezentúl hajnali 3 óráig maradhassanak nyitva, a vendéglők és korcsmák pedig továbbra is csak 12 óráig.

— **Mémlővásár.** A katonai célokra szükséges lőanyag beszerzésére holnap délelőtt a Vásártéren mémlővásárlás lesz Németay mentelepbeli ezredes vezetésével. E körülményre felhívjuk gazdáink figyelmét.

— **Kettészelte a vonat.** Karlovai tudósítónk jelenti: Borzasztó módon vesztette el életét ma reggel Tompa Sándor 35 éves karlovai máv. váltóór. A szerencsétlen ember tudniillik ma reggel szolgálatteljesítés közben az esős idő elől behuzódott a váltóóri bódéba s ott akarta be-bevárni a Szeged felől érkező motorost, amely 7 óra után érinti Karlovát. Minthogy a bódéból nem látni a pályatestre s a motoros különben is

halkan jár, a váltóór csak akkor vette észre, mikor már egészen közel volt. Ekkor hirtelen kiugrott a bódéból, hogy a váltót a helyes vágányra állítsa, de ugrás közben a sinekre bukott s a motorkocsi feltartózatlanul elgázolta s derékon kettészelte a szerencsétlen embert. Halálát özvegye és négy kis árvája siratja, kik most elvesztették kenyéradójukat. Az esetet bejelentették a szegedi fülvezetőségnek, amely szigorú vizsgálatot indított meg.

— **Halálhír.** Mint lapunknak Bécsből jelentik, Klein Róbert ottani kereskedő, aki nagybecskerekai származású, vasárnap hosszas betegség után 52 éves korában Bécsben elhunyt.

— **Felülfizetések a szerb dalárda zászlószentelési Unnepélyére.** A helybeli gör. kel. szerb egyházi dalárda folyó évi augusztus hó 28-iki zászlószentelési ünnepe alkalmával a következő felülfizetések eszközöltek az új zászlóra: Dr. Letty György temesvári gör. kel. szerb püspök 100 korona, özvegy Sztankovits Györgyné Anasztázia, zászlóánya 100 korona, özv. Dimisits Szuitána 100 kor., Krszmannovits Paula (Belgrád) 50 kor., dr. Botta Pál (Krusevác) 30 kor., Nagybecskerekai takarékpénztár 25 kor. 20 koronát adtak: Perics Zoltán, Zimonics Petar, Helybeli szerb hitközség, Helybeli róm. kath. hitközség, Magyary Pál, Torontáli szőnyeggyár, Verscei szerb iparos dalárda, Birimacz Mita (Nagykikinda), Nagyikindai szerb hitközség, Jovanovity Alexa (Nagykikinda), Melencei takarékpénztár, Pancsovai szerb egyházi dalárda, Dr. Várady Imre, Helybeli m. kir. honvédtisztikar, Torontál-megyei hitelbank, Helybeli népbank, Raskovity Miaden, Helybeli szerb takarékpénztár, Radivojevity és Nityin (Törökbecse) Popovics Arsza, Popovics Péter Szilárd, Helybeli ipertesület, Veselinovics (Vinkovce) Belgrádi „Karagyorgye“ delegylet, Nagyikindai „Guzle“ szerb dalárda, Jektanovity Gligor (Sarajevo), Danilo Ralics (Torontálsziget), Petrovics Petar (Sarajevo), Belovári népbank, Belgrádi dalárda, Marcoin Jenő. 10 koronát adtak: Jankó Ágoston, Dr. Vinczebidy Ernő, Dr. Piechl Szilárd, Poroszkay Bela, Dr. Kardos Samu, Torontáli központi hitelszövetkezet, Nagybecskerekai takaré- és élőlegegylet, Dr. Gyorgyovics Milos, Zsiross Lajos, Dr. Duka László, Mrksity Jása, Dr. Musiczki Mita, Manojlovics János, Balási József, Főgimnáziumi tanári kar, Dr. Végh Lajos, Dr. Zubkovity Arzen (Synellos), Novakovits János, Zsupanszki (Arad), Vlahovics György (Nagykikinda), Helybeli ág. ev. hitközség, Hausner Achilles, Meska Ferenc. (Folyt. köv.)

— **Jegyzők takarékpénztára.** A „Délmagyarországi Jegyzői Takarékpénztár R. T.“ alapítása ügyében a krassó-szörényvármegyei községi és körjegyzők f. hó 8-án tartották meg nagy érdeklődés mellett az első értekezletet és egyhangulag kimondták, hogy ezen életre való eszmét támogatni óhajtnak. A temesvármegyei jegyzői egylet képviselőtében a gyűlésen megjelent Miskovits György temesmisklósi jegyző, jegyzőegyleti alelnök és Grabler Árpád nagykovácsi jegyző, jegyzőegyleti főjegyző, kifejtettek, hogy ez a pénzügyintézet nemcsak a jegyzők érdekeit fogja előmozdítani, hanem első sorban a nép érdekét szem előtt tartva, különösen a nagy kamatláb mellett dolgozó kisebb pénzügyintézetektől fogja a konvertálásoknak teljes ingyenes keresztülvitele

mellett üzleteit lebonyolítani. Különösen helyeselték azt, hogy a 200 koronás részvények jegyzéséhez azáltal, hogy az aláírásakor csak 20 kor. fizetendő, a megalakulás napjától kezdve pedig 10 koronás havi részletekben törleszthetők, bárki egy kis takarékoskodás mellett könnyen hozzáférhet. Különösen feltűnt a nagy érdeklődés, mert nemcsak a vármegyebeli jegyzők és körjegyzőknek több mint felelőre volt jelen ezen az értekezleten, hanem a vármegye képviselőtében a megyei főjegyző és több megyei főtisztviselő résztvett. A Délmagyarországi Közlöny szerint Torontálvármegyéből nemcsak a jegyzők és segédjegyzők részéről jelentettek be nagyobb számban jegyzések, hanem egyes jegyzők családtagjai, illetve nejük nevére is nagyobb számú aláírásokat eszközölnek s valószínű, hogy a pénzügyintézet minél előbb Torontálvármegyére nézve Nagybecskerek székelylyel egy fiókintézetet lesz kénytelen létesíteni.

— **Egy örült rémtette.** Mint Szegedről jelentik, az ottani Felsőtanak balástyai kapitány-ságában Módr Ferenc 40 éves gazda hirtelen megörült s feleségét megtámadva, annak hasát beretvéval fölvtáta, úgy hogy a szerencsétlen asszony rövid idő alatt kiszervenvedett.

— **Akinek nem imponál a csendőr.** Egy csapat fiatalember, valamennyien egy helybeli gőztéglagyár alkalmazottai tegnap éjjel egy kis kvaterkázás után hangos énekszóval jártak be a városnak egy részét. Amikor a lármázó társaság a Gimnázium-utcába ért, szembe találkoztak Szabó János csendőrral, aki felszólította őket, hogy hagyják abba az éneklést és lármázást s ne zavarják a lakosság éjjeli nyugalma. Erre a társaság leghangosabb tagja, G. A. kidüllesztett mellett a csendőr elé állt s nagy büszkén vágta ki:

— Én is jártam már Pesten, tudom, hogy András van dolgom.

A csendőr erőlyesen felszólította a hetvenkedő embert, hogy mondja meg a nevét és kövesse az őrtanyára, mire ez gúnyosan a szemé közé nevetett a csendőrnek s így szólt:

— Engedd meg, kedves András, hogy bemutatkozzam: Pityi Palkó vagyok, de előbb szolgáltam ám a császárt, mint te s abból nem eszel, hogy én veled megyek.

A csendőr most már elvesztette a türelmét, lekapta a fegyverét s szuronytszegezve rá parancsolt, hogy kövesse az őrtanyára. G. erre vakmerőn, felémelt bottal nekiment a csendőrnek s ki akarta ragadni kezéből a fegyverét, közben azonban a szurony hegyével a kezén megsebesítette magát, amire azután az egész kompánia futásnak indult. Bemenekültek a Szosznere-féle vendéglőbe, ahová a csendőr, ki időközben segítséget kapott, követte őket s innen erővel be kellett hurcolni a garázdálkodó G. A. az őrtanyára, ahol végre megállapították a személyazonosságát s most hatóság elleni erőszak vétsége címén feljelentést tettek ellene.

— **Gépészek vizsgálata.** A gépékezelők és gőzkazánfűtők vizsgálata, a Temesvárott szervezett bizottság által 1906. évi szeptember hó 15-én reggel 8 órakor, a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Kült-tér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

Színház és Irodalom.

* **Az őszi színházi évad.** Mint már jeleztük, az idei őszi színházi évad szeptember 29-ikén kezdődik. A társulat titkára, Leóvey József, aki a nagybecskerekai közönségnek régi kedves ismerőse, ma érkezett Nagybecskerekre s megkezdte a bérletgyűjtést, amely, tekintve, hogy Polgár igazgató érdekes és gazdag repertoirt hoz, igen kedvezőnek ígérkezik.

* **A „Zenélő Magyarország“** zeneműfolyóirat ma megjelent 318. füzeté a következő értékes zenemű ujdonságokat közli: I. Hetényi A. és Vágó Géza „Háboru lesz!“ című hazafias melodramát, mely Szirmay Imre a „Népszínház“ művésze leghatásosabb műsorát képezi. II. „Ugy elmegyek, hirt sem hallasz felőlem“ népszerű magyar nótát. III. Miskolczy Kálmán Sándornak a zenekarok által országsszerte játszott és közkedvelt „Tulipán varázs“ című pompás keringőjét. E pompás zeneműfolyóiratot, melynek minden egyes száma szakavatott megválasztással, minden zenei válfajt felőlel s megozsa mindenkinek a maga izléséhez megfelelő zenei ujdonságot — mint ilyet — minden zongorázó figyelmébe melegen ajánlunk. Havonta két füzet — negyedéven 6 füzet — 3 korona előfizetésért. Egyes füzet és mutatványszám ára 1 korona. Előfizetheti a most folyó 27-ik félévre, valamint kimerítő árjegyzéket az eddig megjelent 317 füzetéről ingyen és bérmentve kapni a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalában Budapest, VIII. József-körút 22/24.

megalakult, tisztikarát megválasztotta, ennek egyik tagja, Gombos György vármegyei főpénztáros, a „Kamarális korcsma“ jó konyhájának csakhamar nyomára jutott és odahódította ebédvacsorára az akkori főtisztviselőket. Így a főispán Karácsonyi László, az első alispán Rónay Mór, a második alispán Nikoics Sándor, a főgyógyász Hadzsits László és még sokan odajártak. Halából és előismerésből a vármegyeiek a „Kamarális korcsma“ Gombos-csárdának, némelyek Hotel Gombosnak nevezték el. Gombos Gyuri bátyánk egy tipikus alak volt. Elegáns négyes fogatot tartott; finom lovait, melyeket mindig maga hajtott, soha senki kocogva, hanem mindig csak lassu lépésben látta haladni.

Jó, hogy e takaros lovacskák menés alatt unalmukban akkorát nem hortyogtak, mint Gyuri bácsi maga, amikor öregek és fiatalok vele, meg körülötte mulattunk. Gyakran voltunk vele együtt a jóságos, derék és felejtethetlen Feigl Zsiga bátyánk és barátunk házában, kinek Gyuri bácsi, annak veje Termassits László révén sógoraságos rokona is volt, mert Gombosné Termassits László nővére volt.

Az 1861-ik évi vármegyei alakuló- és tisztújító közgyűlés országára szóló nagy és fényes ünnepekkel volt kapcsolatos. Olyan fényes főispáni bevonulást, hivatottak állítása szerint, az egész ország alig látott.

Egyik főelővezet Reményi Ede nagy hegedűművésznünk hangversenye volt. A művész ittéléte alatt sokat volt Feigl Zsiga bácsi házában. Egy alkalommal nagy ebédem voltunk ott sokan; ebéd után elkiváncoltunk dr. Gesztessy László bátyánkhoz, a vármegye népszerű főorvosához, 1848/9-ben Bem apánk orvosa. Előttünk a zenélő cigány-

banda ment, alighogy épen a „Kamarális korcsma“ értünk, Reményi Ede a primás kezéből kikapta a hegedűt és az egész uton végig Laci bácsi házáig, a mostani dr. Piechl-féle házig muzsikált nekünk az utcán fényes, világos nappal.

Álljon elő, aki ennél nagyobbát élvezett. Azok közül, akik élveztek nem sokan lehetünk már életben. Egyik állandó kísérfője Reményi Edének Brájer Lajos volt, ki ide Becskerekre is eljött vele, de innen ismét tovább kísérete mindaddig, míg a helybeli városi tisztújító közgyűlésen, mint aljegyző alkalmazást nem nyert. Majdnem fölösleges azt megjegyezni, hogy nevezett, nem e lap főszerkesztője, hanem annak édesapja, akkoriban jogász, később városi tanácsnok, majdan ügyvéd volt.

De azért a „Kamarális korcsma“ mégis lebontják. Nem baj, marad még korcsma elég, — bár tízedrész annyi volna mindössze. A lebontott épületben, ki tudja, hány vendéglős terhelte meg lelkét hamisított itallal, hamis mértékkel. Most e helyre Justitia székháza épül.

Ebben a törvényházban szüntisztasággal fogják mérni az igazságot, úgy hogy ez a polgári és magánügyekben mindég a paragrafus színvonaláig érjen, a büntető eljárásban azonban inkább maradjon a paragrafus merev vonalán alul, semhogy ezt valamikor túlhaladja, mert hiszen a bíró ítélkezése ilyenkor mindég a lélek és szív által kettősen megtisztulva jön létre. Lehet, hogy laikus gondolkodással, de velem született és egy hosszú életen át szeretettel ápolta és a szeretet felé hajló főfogásom azt mondatja velem, hogy nincsen szerencsétlenebb, mint a bűnben lévő ember.

Menczer Lipót.

TÁVIRATOK.

A király Ischlben.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Ischlből sürgönyzik, a király tegnap külön udvari vonaton Ischlbe érkezett. Az eddigi megállapodások szerint a király szeptember 20-ig marad Ischlben.

A dalmáciai hadgyakorlatok.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy bécsi távirat szerint Ferenc Ferdinánd főherceg tegnap este udvari különvonaton Pólába utazott, hogy a király képviselőjében résztvegyen a dalmáciai szárazföldi és tengeri hadgyakorlatokon. A főherceg kíséretében vannak báró Rummerskích kamarás, Brosch őrnagy szárnysegéd, Huber fregattkapitány, gróf Hartig sorhajóhadnagy, Urbani udvari titkár és dr. Eisenmengel udvari orvos.

Wekerle és Beck újabb tanácskozása.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Wekerle Sándor miniszterelnök és Beck báró osztrák miniszterelnök október első napjaiban ismét találkozni fognak, hogy a kiegyezésről tanácskozzanak.

Haldokló porosz herceg.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Albrecht porosz herceg, aki nagybetegegen fekszik, utolsó óráit éli.

A kuriai bíraskodás reformja.

Budapest, szeptember 12. (A „Torontál” eredeti táv.) Az igazságügyminiszteriumban már napok óta folyik a kuriai bíraskodás reformjának előkészítése. Ezzel kapcsolatban egyes lapok azt híresztelik, hogy a reformnak több pontja reakcionárius jellegű lenne Ezeket a híreszteléseket hivatalosan most erélyesen megcáfolják.

A munkásbiztosítás.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint jó forrásból jelentik, a munkásbiztosítási törvényjavaslatot Kosuth Ferenc kereskedelmi miniszter október 10-ikén terjeszti a képviselőház elé.

Bonaparte Vas megyében.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” ered. távirata.) Szombathelyről sürgönyzik, hogy Bonaparte Lajos herceg, orosz tábornok a napokban gróf Szapáry Pál vendégeként a vas megyei Sorokujfalura érkezett, ahol most tiszteletére nagy vadászatot rendeznek.

A török-bolgár viszálykodás.

Budapest, szeptember 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik hogy a Marienbadban tartózkodó Nedsib Pasa Melhame sürgönyjelentést küldött a szultánnak, amely szerint Edward angol király a Nedsib Pasa kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy a balkáni béke nem forog veszélyben s Bulgária nem fog Törökországnak hadat üzeni.

Az orosz események.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Varsóból sürgönyzik, a siedlcei zavargásnál a katonák hatvan embert öltek meg és negyvenet súlyosan megsebesítettek. Más jelentés szerint az áldozatok száma százakra megy.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” ered. táv.) Varsóból sürgönyzik: Siedlceben a katonaság nemcsak puskával, hanem ágyúval is lőtt. Az ágyúzás két házat rombadöntött s a lövöldözés 120 embert megölt és több mint kétszázat megsebesített. A letartóztatottak száma ezer.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik: Tegnap kezdte meg a haditörvényszék

Kronstadtban a lázadó matrózok bünpörének tárgyalását. A bünpör óriási voltát legjobban igazolja, hogy a vádlottak száma 800.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Varsóból sürgönyzik: A Siedlcei-ben megölt két katona és több más áldozat eltemetése alkalmával tegnap ismét zavargás volt. Katonaság lépett közbe, mely a zavargókra lőtt, kik közül mintegy huszan meghaltak és számosan megsebesültek.

Humbertné szabadon.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, Humbert Terézt, a hírhedt szélhámosnőt és leányát tegnap szabadon bocsájtották. Humbertné büntetésének még a felét sem töltötte ki, de sikerült a maga érdekében egy mozgalmat szervezni, amelynek az eredménye az, hogy most fogságából kiszabadult.

Vihar az Alpokban.

Budapest, szeptember 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gasteinből sürgönyzik, hogy ott tegnap óriási felhőszakadás öntötte el a gasteini völgy keleti részét. A patakok valóságos folyókká dagadtak meg s három hidat, valamint több vízvezetékét sodortak el. A kár meghaladja a 200 ezer koronát.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906. szeptember 12.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilos	100 kilogr. ára		Kilos	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.—	14.40
Pestvidéki	75	—	—	78	13.70	14.15
Bánsági	75	—	—	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	14.15	14.45
Szerbiai	76	—	—	79	—	—
Egyéb gabonaneműk						
					100 kilogr. ára	
Rozs	elsőrendű	—	—	—	11.80	11.95
”	középmínőségű	—	—	—	11.70	11.80
Árpa	takarmányáru I. r.	—	—	—	12.25	12.50
”	másodrendű	—	—	—	12.—	12.25
Köles	—	—	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	—	—	12.90	13.20
”	középmínőségű	—	—	—	13.20	13.60
Tengeri	belföldi új	—	—	—	11.80	11.95
”	román vagy bolgár	—	—	—	—	—
”	cinquantin	—	—	—	—	—
Repce	káposzta	—	—	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	13.98
Buza (áprilisra 1907.)	14.70
Rozs (októberre)	12.06
Rozs (áprilisra 1907.)	12.62
Zab (októberre)	13.04
Zab (áprilisra 1907.)	13.28
Tengeri (októberre)	9.92
Tengeri (májusra 1907.)	—

Közgazdaság.

Egységes gyümölcsstermelés.

Ha áttekintjük a napilapokban is közzétett kivándorlási statisztikát, úgy sajtó szívvel kell tapasztalunk, hogy magyar hazánk lakossága még mindig mozgás alatt áll, a kivándorlási — lelketlen — ügynökök még egyre működnek s habár a törvényhozás gondoskodott bölcse, hogy a módfelett hátrányunkra kialakult kivándorlási mozgalmak korlátoztassanak, mégis talál magának a felbujtogatott ember módot arra, hogy a közhatalóság éberségét kijátszhassa és vándorbotjával a tengerentuli világrészben szerezen jobblétet és keresetet magának, amit különben itt is megtalálhatott volna.

Mindenzen tulhajtott gondolkodásokon tul-tehetné magát hazánk kisebb egzisztenciája; itt éppen úgy megtalálhatja fáradságos munkássága után busás jövedelmi forrását, csak egy kevés türelemmel és gondnal kultiválna földesekjét, amelyet még a legszegényebb ember is hasznalhajtóvá tehetne a gyümölcsstermeléssel, melyre számos élő példánk vannak, hogy a gyümölcsstermelés nagyon is hajtó.

Nem győzőm tehát eléggé ajánlani ezt a jövedelmelhajtó foglalkozást minden embernek, kinek földje vagy kertecskéje van.

A gyümölcsfa termesztéséről és gyümölcsfa beszerzéséről kívánnék egyet-mást föleleveníteni. Habár újabban nagyobb mértékben kezdik felkarolni a gyümölcsstermelést és reményelhető-

leg pár év alatt tekintélyes mennyiségű gyümölcsöt fognak körzetem egy helyéről hozhatni, mégis egy célt ajánlanék megvalósítani, t. i. az egységes gyümölcsstermelést, hogy ezáltal azon vidék egy határozott fajgyümölcs termelése által váljék mint gyümölcs-piac keretté.

A miniszterium által kedvezményes áron való gyümölcsfa kiosztásánál is mindig azon szempont lebegjen a termelők előtt, hogy vidékenként egy leginkább megfelelő fajtájú gyümölcsfajt termelve, lassankint biztos piacot teremtsenek, a termelt gyümölcsnek, mely azon esetben, ha vegyes termelés van, teljesen lehetetlen.

Az őszi időszak közelebbi beálltával a gyümölcsfák ültetésének ideje is megérkezik; ez alapon kívántam a termelők figyelmét egy pár soraimmal felébreszteni, különösen az őszi gyümölcsfaültetést ajánlani, mert a gyökérképződés télen alakul, mert továbbá az őszi ültetett fa legkevésbé érzi meg az átültetést; ilyszertleg tavaszra már korán hajtja fel az életnedvet, gyönyört, élvezetet korán szerez a termelőnek.

Ültessünk tehát csakis őszi gyümölcsfákat, mert azok egy pár év alatt nagyon hasznalhajtók lesznek, mert továbbá az foglalkozást és érdeket kölcsönöz mindenkinek, miáltal a jobb lét itt magyar hazánkban is megalapítható és nem lesznek készletbe a kisebb egzisztenciák idegenbe kivándorolni.

Kelt Nagyszentmiklóson.

Barakovich Kálmán,

kir. földm. min. áll. gazd. tudósító.

□ Torontálmegyei gazdák Kecskeméten. Kecskeméten, mint onnan jelentik, vasárnap és hétfőn járt Seultour torontálmegyei község számos birtokosa, szőlőtulajdonosa több torontálmegyei gazdával, hogy Kecskemét város nagyhírű szőlőtelepeit, gyümölcsöseit beható tanulmány tárgyává tegyék. Megtekintették a város mintaszőlőtelepeit, Helvétia, az állami Miklós-telepet stb. s mindenütt csodálkozásukat és meglepettettségüket fejezték ki a látottak fölött. A „Kecskeméti Gazdasági Egyesületben” Hankovszky Zsigmond híres gyümölcs- és szőlőtermelő tartott nekik ismertető előadást.

Nyilttér.)*

Mindenütt kapható

Szagtalan
Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(363-42.24)

*) Az e rovat alatti közléteket nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1906. május hó 1-től

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 38 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 38 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 45 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Autalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Tánciskola megnyitás

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a kereskedelmi iskola tornatermében f. évi szeptember hó 24-től kezdve

zártkörű táncanfolyamot

nyitok. — A rendes szalon és társalgási táncokon kívül a legújabb táncok is oktatva lesznek. Növendékeimet a gentribostonra díjmentesen tanítom. Meghívásoknak készséggel eleget teszek. Beiratkozni már most lehet lakásomon. Pest-szálloda I. em., ajtó 4. és a tanfolyam kezdetén az intézetben.

Nagybecskerek, 1906. szept. 12.

Tisztelettel

KATZ SÁNDOR, okl. táncitanító.

872-3.1

7674. sz. 1906.

8:9-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Törökbecse községben elhalálozás folytán megüresedett községi írnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket hozzám f. évi október hó 5-ig nyujtsák be, mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni. Az írnoki állás javadalmazása 720 korona évi fizetés.

Törökbecsén, 1906. évi szeptember hó 9-én.

Dr. Csávossy Ignác,
főszolgabíró,
tb. vm. főjegyző.

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

(761-x 27)

Cím a kiadóhivatalban.

Kiváló csemegeszőlőt

kilóját **32** fillérért,

szemendriai és hamburgi muszkátot
vegyesen 50 fillérért,

kizárólag szagos hamburgi muszkátot
60 fillérért házhoz szállítok.

854-153

Poroszkay.

— Két —

butorozott szoba

— kiadó —

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(715-x 45)

Naponta friss

csemege-szőlő

dr. Brájjer Lajos szőlőjéből.

Egy kiló 16 krajcár.

Kapható Zápolya-utca I-ső sz. alatt
a házmesternél.

(845-x 5)

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

(41-104.73)

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy Nagybecskereken, Váraljai-utca 12. szám alatt a Várady-fele házban

fényképészeti műtermet

létesítettem, ahol mindennemű szakbavágó munkálatok a legolesőbban készíttetnek el és pedig:

6 visítkép . . . . . ára 3 korona.

6 kis makartkép . . . . . 5 ..

6 kabinetkép . . . . . 6 ..

6 nagy makartkép . . . . . 10 ..

6 budoirkép . . . . . 14 ..

Kivánatra mintaképek is készíttetnek.

Számos látogatást kér

kiváló tisztelettel

Bartos Henrik, fényképész.

828-x 4

60. B. v. k. sz. 1906.

860-1.1

Árverési hirdetmény.

Alólirott kir. bir. végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a tekintetes budapesti VI. ker. kir. járásbiróság 1906 évi április hó 27-dik napján kelt Sp. V. 672/4 számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbiróságnak 1906. évi augusztus hó 16-dik napján V. 951. sz. a. kelt végzése folytán dr. László Károly budapesti ügyvéd (V., Vadász-utca 26. sz.) felperes részére, Spéter Márkus nagybecskereki lakosnál 66 korona és járulékaik iránt, kielégítési végrehajtás útján 1906. évi augusztus 17-dik napján Nagybecskereken felülfoglalt 1452 koronára becsült butorok stbbiből álló ingók Nagybecskereken alperes lakásán, Kinizsi-utca, birói árverésen készpénzfizetés mellett leendő eladatása 1906. évi szeptember hó 27-dik napjának d. u. 3 órájára tüzetett ki, az 1906. évi V. 951/2 szám alatt kelt végzése alapján az árverés elrendeltetvén, annak az alap, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1891. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólirotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Nagybecskerek, 1906. évi szeptember hó 5-dik napján.

Kiss,

kir. bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.